

Glitre Nett

Statnett SF
Postboks 4094 Nydalen

0423.Oslo

firmapost@statnett.no

torkil.bardsgjerde@statnett.no

Dato: 02.04.2025

Vår referanse: Knut Olav Bakkene

Saksbehandler: Torkil Bardsgjerde

Deres referanse: Innspill tariffmodell

INNSPILL TIL STATNETTS ARBEID MED NY TARIFFMODELL

Vi viser til Statnetts høringsnotat av 13.02.25 og Glitre Nett takker for å få anledning til å kommentere det som foreslås i høringen.

Bakgrunn

Forbrukstoppen i Norge ligger på ca 25 000 MW. Samlet mengde reservert, omsøkt og varslet utgjør 20 000 MW. Dette er utfordringer en aldri har stått overfor noen gang. Med bakgrunn i dette ser Statnett et sterkt behov for å justere på tariffelementene, med tanke på bedre nettutnyttelse av eksisterende nett, samt «riste luft» ut av tilknytningskøen.

Bedre nettutnyttelse søkes oppnådd med prissignaler, samt krav om å stille fleksibilitet i spot- og reservemarkedene.

Statnett fokuserer i sin høring av 13.02.25, på 3 kortsiktige tiltak med tanke på mulig implementering 01.01.2026, mens de beskriver i tillegg 7 andre forslag som krever mer tid og som sannsynligvis vil kreve forskriftsendring før en eventuell implementering.

1. Fastledd, kapasitetsledd - Beskrivelse av Statnetts forslag

Dagens fastledd for forbruk avregnes på grunnlag av kundens effektuttak i kraftsystemets topplasttime (MW). Fastleddet premierer forbruk som reduserer sitt effektuttak i denne timen. Effektuttaket korrigeres med en faktor (k-faktor) som medfører at forbruk som er samlokalisert med produksjon får et lavere avregningsgrunnlag og dermed lavere nettleie. Forbrukskunder deles inn i to grupper: stort forbruk og forbruk under 15MW.

Statnett foreslår å innføre et kapasitetsledd i tarifferingen av forbruk. Hensikten er å gi kundene incentiver til å redusere egen maksimallast på lengre sikt, og dermed bidra til lavere eller utsatt behov for investeringer i nettet.

Kapasitetsleddet skal kun gjelde uttakskunder (direkte tilknyttet industrikunder og nettselskap).

Det foreslås å splitte dagens fastledd for forbruk i to, ett kapasitetsledd og et (rest)fastledd. Kapasitetsleddet skal baseres på kundens maksuttak i vært tilknytningspunkt mot transmisjonsnettet, mens det resterende fastleddet vil baseres på forbruk i systemets topplast, justert for samlokaliseringrabatt (dvs. dagens modell).

Glitre Nett

Avregningsgrunnlaget for kapasitetsleddet skal baseres på kundens punktvisse effektuttak fra transmisjonsnettet. For både direktekunder og nettselskaper legges det til grunn målt maksimalt effektuttak i hvert tilknytningspunkt i transmisjonsnettet i løpet de siste tre år. Det foreslås en alternativ tilnærming der en bruker avtalt kapasitet i nettavtalene for direktekundene. Dette vil kunne gi et tilleggssignal om at det koster å opprettholde en større kapasitet enn man faktisk bruker. Tariffnivået (satsen) skal reflektere verdien av kapasitet i transmisjonsnettet. Statnett foreslår å ta utgangspunkt i langsiktig kapasitetskostnad. Forslaget er at kapasitetsleddet settes til 10% av langsiktig kapasitetskostnad, dette gir en tariffsats på ca. 100 000 NOK/MW. Kapasitetsleddet skal fastsettes på årlig basis.

Glitre Nett støtter Statnetts tilnærming gjennom etablering av et kapasitetsledd. Dette vil gi incentiver til å dra ned forbruket i perioder med høy belastning. Hvordan nettselskapene skal forholde seg til dette, synes uklart per i dag. Glitre Nett forutsetter at det korrigeres for utilsiktede virkninger som transitt mellom to punkter i transmisjonsnettet, gjennom regionalt distribusjonsnett. Likeledes eventuelle virkninger etter omkoblinger i nettet, på anmodning i fra Statnett.

2. Krav om deltagelse i spot- og reservemarkedene for kunder med industritariff

Store industrikunder med effektuttak større enn 15 MW og årsforbruk større enn 100 GWh, kan oppnå en tariffreduksjon på 50%. Det gjelder eksisterende kunder i transmisjonsnettet, samt kunder i regionalt distribusjonsnett. I tillegg vil en relativ stor andel av det nye forbruket som nå står i tilknytningskø, oppfylle vilkårene for en slik tariffreduksjon.

For å sikre en mest hensiktsmessig og riktig nettutbygging, foreslår Statnett at kunder med redusert industritariff, må forplikte seg til å benytte prisavhengige bud i elspot og delta i reservemarkedene.

Glitre Nett synes dette virker som en fornuftig tilnærming i fra Statnett side, men industrien selv må svare ut hvilket mulighetsrom de ser innenfor slike krav. Ideelt sett burde incentivene i de aktuelle markedene være tilstrekkelig, fremfor at Statnett må stille krav om slik deltagelse.

3. Økt bidrag fra balanseansvarlige aktører

Statnett viser til stadig økte balansekostnader og ser derfor etter muligheter for å gi incentiver/disincentiver til aktører som forårsaker dette avviket. Statnett ønsker primært en samordning med andre nordiske aktører, men samtidig og et signal til aktørene om at ubalanse i markedet er kostnadsdrivende.

Glitre Nett mener alle endringer må reflektere kostnadsriktighet og gjennomføres innenfor gjeldende regelverk. Konkrete forslag til endringer, må begrunnes og dokumenteres med tanke på hvilke forhold og regler som gir rammer for handlingsrom. Et konkret forslag til endringer må være forankret innenfor dette handlingsrommet.

4. Revisjon av energileddet

Dagens forskrift medfører langt kraftigere prissignaler enn det som var tilfelle når forskriften le vedtatt. Dette skyldes store endringer i lokaliseringen av innmatingen i det svensk/norske kraftsystemet, samt et helt annet prisnivå i Elspot.

Det har nå i noen år vært et behov for å gi en midlertidig dispensasjon i fra gjeldende forskrift, noe som igjen underbygger behovet for å revurdere dagens forskrift.

Glitre Nett

Dagens praksis bidrar til betydelig omfordeling mellom kundegrupper, mens det som blir liggende igjen hos nettselskapene som netto inntekt, er svært begrenset.

Statnett ønsker en utredning om hvilke formål energileddet skal ha, og deretter hvilken utforming.

Glitre Nett støtter Statnetts problembeskrivelse. Dagens praktisering av gjeldende forskrift har uheldige ringvirkninger, med tanke på en svært uheldig og betydelig omfordeling mellom kundegrupper. Det er nå helt nødvendig og se både på formål og ny utforminga av beregning av energileddet. Dagens praksis har en betydelig svakhet, ved at mellomlandsforbindelsene ikke blir avregnet ordinær nettleie tariff. Dette synes å forårsake en ubalanse i dagens modell.

5. Reservasjonstariff

Statnett ønsker å sikre riktig prioritering av sine ny- og reinvesteringer. Dette betinger at de ønsker om tilknytninger som ligger til grunn for nettutvikling, må være reelle. Det foreslås derfor at de som får reservert kapasitet, bør begynne å betale for denne straks kapasiteten er reservert.

Glitre Nett mener Reservasjonstariffen må sees i sammenheng med anleggsbidragsregelverket. Det har også noen prinsipielle sider ved seg, spesielt med tanke på om dette vil bidra til at Statnett ferdigstiller kapasitet så fort som mulig (ugrunnet opphold), samt at det med en slik avgift synes å bli avregnet nettleie for et nett som ikke er bygd. En slik avgift må drøftes grundig, med tanke på eventuelle uheldige utslag.

6. Revisjon av anleggsbidragsregelverket

Statnett foreslår og begrunner hvorfor de mener det er på tide å få et mer hensiktsmessig regelverk for anleggsbidrag i regionalt distribusjonsnett. De ønsker seg en mer standardisert tilnærming, slik at alle må bidra og ikke bare «non», slik det er i dag. RME har satt i gang et arbeid rundt dette regelverket, så innsatsen vil li kanalisert inn mot RME.

Dagens anleggsbidragsberegning skal gi et prissignal med tanke på lokalisering.

Glitre Nett mener imidlertid at gjeldende praksis gir tilfeldige utslag og er krevende å håndtere for netteierne. En mer standardisert løsning vil sikre at flere av de som tilknytter seg, vil bidra til fellesskapet, men en kan risikere å svekke lokaliseringssignalet. Her har bransjen arbeidsgrupper som har arbeidet med denne tematikken i noe tid, som vil kunne komme med gode innspill til RME sitt arbeid.

7. Revisjon av fastleddet

Statnett foreslår innføring av et nytt tariffledd, kapasitetsledd. Dette vil i praksis redusere virkningen av det residuale fastleddet. Dette må sees i sammenheng med revisjon av topplasttiden.

8. Revisjon av topplasttiden

Statnett foreslår en mer finmasket inndeling av landet, i forhold til dagens tredeling. I tillegg foreslås det å benytte flere topplastimer, mot dagens ordning der kun en time blir gjort gjeldende. Statnett legger også opp til å varsle i forkant, når det oppstår perioder der topplasttiden kan inntreffe.

I dagens tariff, utformet etter gjeldende forskrifter, er fastleddet et residuallt tariffledd. Det vil si at det ikke ligger noen direkte prissignaler i tariffleddet, men dets funksjon er å fordele en stor andel av

Glitre Nett

tillatt inntekt, på en objektiv måte. Statnett foreslår nå et system der kundene oppfordres til å tilpasse seg, gjennom å redusere forbruket, basert på informasjon i fra Statnett.

Glitre Nett stiller seg spørrende til den praksisen som foreslås. Det kan komme flere kuldeperioder gjennom vinteren, med varierende lengde. Dersom det skal legges opp til en varslingsperiode, må den eventuelt gjentas flere ganger gjennom vinteren og med det går på troverdigheten løs. Skal en nå ut til alle de mest sentrale uttakskundene, må regionale distribusjonsnettere involveres. Dette viker til å bli et krevende opplegg, som tilsynelatende er i strid med formålet til et residualt tariffledd.

9. Tarifiering av reaktiv effekt

Statnett peker ganske riktig på at flyt av reaktiv effekt i kraftnettet, både opptar kapasitet og genererer nettap. Som systemansvarlig har Statnett best oversikt over hvordan reaktiv flyt påvirker kraftflyten, herunder behov for kompenseringssanlegg. Uttak av reaktiv effekt er tariffert, i dag. Men i enkelte punkter kan innmating av reaktiv effekt være like krevende å håndtere.

Glitre Nett støtter Statnett i at ved å innføre en tariff for innmating av reaktiv effekt, kan avlaste nettet, samt at dette tariffleddet kan være nokså treffsikkert i forhold til at den som forårsaker et problem, kan bli avregnet for dette. Vi forutsetter imidlertid at eventuelle konsesjonspålagte krav, ikke blir gjenstand for avregning.

10. Økt innmatingsavgift

Statnett varsler på nytt et ønske om å utfordre dagens tak på innmatingsavgiften. Hvilke utslag dette kan ha i et felleseuropeisk marked synes uklart og Glitre Nett har ingen kommentar utover at spørsmålet bør utredes grundig, med tanke på eventuell uheldig eller utilsiktet virkning for norsk kraftproduksjon.

Med vennlig hilsen
Glitre Nett AS

Knut Olav Bakkene
Seniorrådgiver Tariff og rammevilkår

Brevet sendes ut uten signatur. Brevet er godkjent etter interne rutiner.